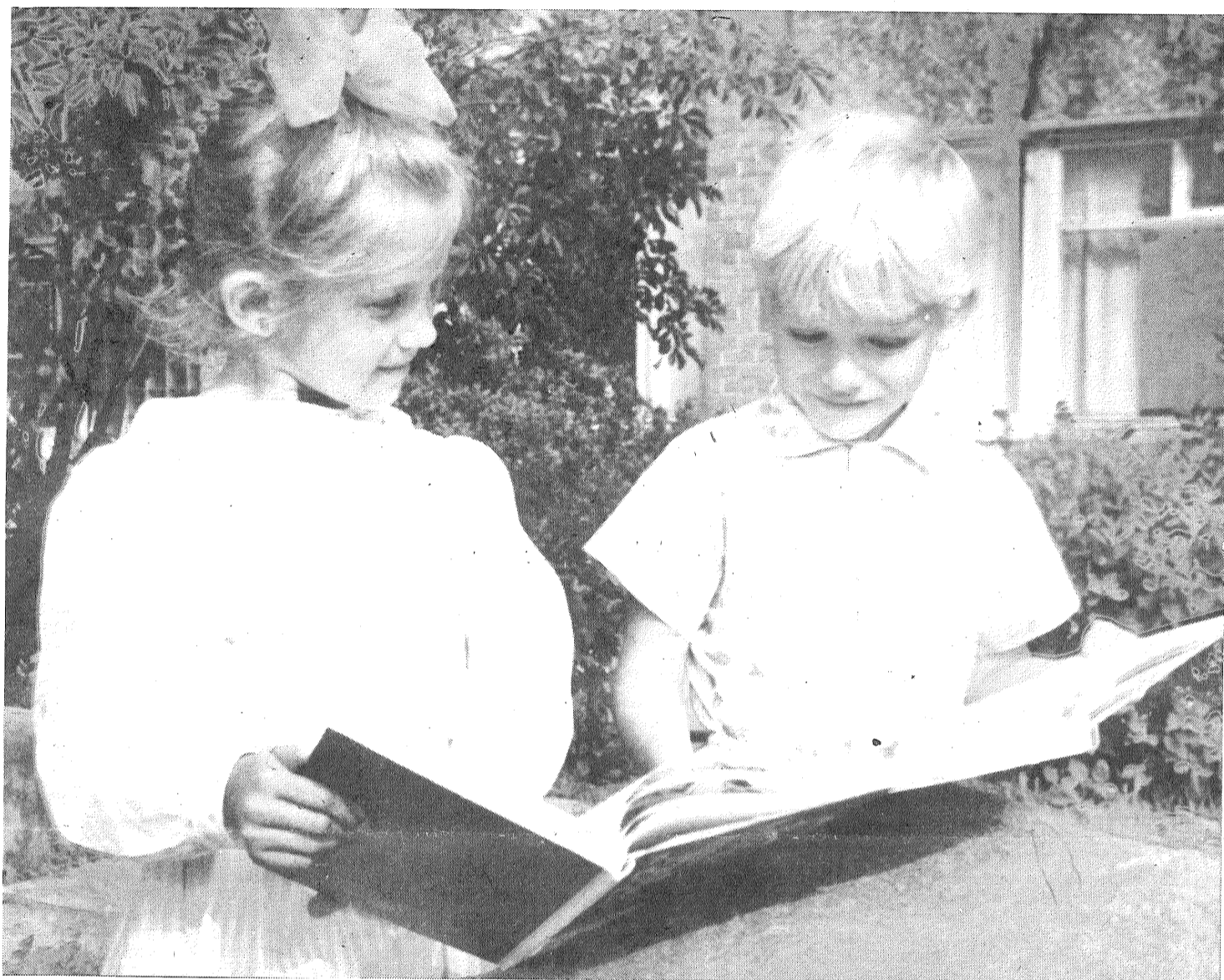

LENINA KAROGS

Iznāk kopš 1950. gada
29. marta
Maksa 3 kop.

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS
UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

CETURTDIEN,
Nr. 104 (5953)
1989. gada 31. augustā

● Rit — uz skolu!

Jāna SILICKA foto

Uz jaunā mācību gada sliekšņa

Pēdējo gadu laikā mūsu valsts dzīvē notikušas lielas pārmaiņas. Tās skārušas arī tautas izglītību. Esam kļuvuši vienotāki, neatkarīgāki pirmsskolas audzināšanas, vidējās un augstākās izglītības jomā.

Tajā pašā laikā mēs zinām, ka pastāvošā tautas izglītības sistēma pašreizējā attīstības posmā neapmierina ne sabiedrību, ne pašus izglītības darbiniekus.

Rajona skolās turpinās izglītības sistēmas demokratizācijas process. Selmīgi strādā paškontroles mācību iestādes — Livānu 1. un 2. vidusskolas, Rožupes astoņgadīgā skola.

Pedagoģiskie kolektīvi paši nosaka mācību stundas ilgumu. 16 rajona skolās stunda ilga 40 minūtes, 3 vidusskolās — Livānu 1. un 2., Vārkavas vidusskolā — un sešās astoņgadīgajās skolās — Gailišu, Priekulu, Rožupes, Silajāņu, Rīmicāņu un Vanagu. kā arī visu skolu 1. — 3. klasēs mācības notika 5 dienas nedēļā.

Ipašos gadījumos ar tautas izglītības nodaļas atļauju skolu pedagogu padomēm ir tiesības samazināt un palielināt stundu skaitu atsevišķu priekšmetu mācīšanā, nepalielinot stundu kopējo skaitu klasē. Tā rīkojas Livānu 1. un 2., Rudzētu un Vārkavas vidusskolas, Aglonas internātskolā.

Ar 1988. gada 1. septembri katram izglītības iestādes vadītājam ir tiesības pašam apstiprināt iestādes struktūru un štatu sarakstu iedalītā darba algas fonda limita robežās.

Uzskatām, ka tautas izglītības iestāžu vadītājiem pamatīgi jāizziņā savas tiesības, radoši un mērķtiecīgi tās jāizmanto turpmākajā darbā.

1989. — 1990. mācību gadā notiks zināmas izmaiņas mācību plānos un programmās. Primārā vieta tiks ierādīta dzimtajai valodai un literatūrai. Šim priekšmetam iedalīts maksimālais stundu skaits, kas tuvākajos gados netiks palielināts.

Vēstures mācīšanai atvēlētais stundu skaits paliek iepriekšējais līdz vēstures mācīšanas koncepcijas apstiprināšanai un jauno mācību līdzekļu ieviešanai.

Turpinās kursa atslogošana matemātikā (5. kl.), krievu valodā (5., 8. un 10. klasēs ar latviešu mācību valodu), kursu pārkārtojumi fizikā (to atsāk mācīt 8. klasē) un ķīmijā (11. klase), kā arī pakāpeniska pāreja uz lielāku stundu skaitu svešvalodu mācīšanā.

Jaunas eksperimentālās programmas izveidotas arī fiziskajā audzināšanā un darbmācībā 10. — 11. klasei.

1989. — 1990. mācību gadā visas vidējās mācību iestādes izdarīs izmaiņas elementārajā militārajā apmācībā jauniešiem. Latvijas PSR Tautas izglītības ministrijas un Latvijas PSR Kara komisariāta kopīgajā pavēlē noteikts, ka, sākot ar šo mācību gadu, eksperimenta veidā visos rajonos jāorganizē elementārās militārās apmācības centri. Mūsu rajonā tādi būs trīs. Mācību grupas sastāvēs no 26 — 30 skolēniem. Jauniešiem mācības notiks reizi mēnesī, tas ir — «Militāraji dienas», ar slodzi 6 — 7 stundas.

Vidējo mācību iestāžu jauniešiem 14 dienu militarizētā nometne atcelta. Jauniešiem civiltās aizsardzības programmas un medicīniski sanitāras apmācības programma paliek spēkā.

Pēc sabiedrības pieprasījuma

otras valodas apguvi uzsāk 2. klasē. Sajā jautājumā skolas var rīkoties pēc saviem ieskatiem un vecāku vēlēšanās.

Pakāpeniski tiek radīti labāki apstākļi skolēnu diferencētām mācībām. Latviešu mācīvalodas skolām dotas iespējas noteikt izvēles priekšmetus 10. — 12. klašu audzēkņiem. Skolās ar krievu mācīvalodu vienpadsmitgadīgā kursa ietvaros sādu iespēju nav nepietiekamā stundu skaita dēļ.

Palielināts stundu skaits fakultatīvam darbam ar talantīgiem bērniem, vienlaicīgi samazinot skolēnu skaitu fakultatīvo nodarbību grupās līdz 5 audzēkņiem lauku skolās. Skolas saņems šādas jaunas fakultatīvo kursu programmas: «Cilvēks un reliģija», «Bībele kā kultūrvēsturiska parādība», «Reliģija un ateisms kultūras sistēmā», «Ētika», «Kultūras vēstures pamati skolām ar krievu mācīvalodu».

Nākošajā mācību gadā ar Latvijas PSR Tautas izglītības ministrijas 313. pavēli visām republikas skolām noteikts mācību laiks un brīvdienas. Mācības tiks uzsāktas 1. septembrī un pabeigtas 1. — 8. un 10. — 11. klasēs 30. maijā, 9. un 12. (11.) klasēs — 25. maijā. Izlaiduma eksāmenus kārtos tikai 12. (11.) klases skolēni no 26. maija līdz 23. jūnijam. Savukārt, lai iestātos vidusskolā 9. klases skolēniem būs jākārto iestājekārtēni no 1. līdz 10. jūnijam.

Mācību gads tiks dalīts trimestros: no 1. septembra līdz 23. decembrim, no 6. janvāra līdz 15. martam, no 24. marta līdz mācību gada beigām.

Skolēnu brīvdienas: rudenī — no 6. līdz 10. novembrim, ziemā —

no 24. decembra līdz 5. janvārim, pavasarī — no 16. līdz 23. martam, vasarā — no mācību gada beigām līdz 31. augustam.

Izņēmuma gadījumā skolas pedagogiskā padome, saskaņojot ar rajona tautas izglītības nodaļu, brīvdienas var noteikt citā laikā.

Jāatzīmē, ka ar katru gadu uzlabojas skolotāju kvalitatīvais sastāvs — 72,5 procentiem skolotāju ir augstākā izglītība, 68 skolotāji un 22 pirmsskolas iestāžu darbinieki mācās pedagogisko augstskolu neklātienes nodaļās.

Arī pirmsskolas audzināšanā jūtama pakāpeniska pāreja uz brīvāku apmācības sistēmu, mazāk reglamentējot nodarbību ilgumu un saturu, līdz ar to vairāk ievērojot audzēkņu individuālās īpatnības.

Pārstrādātas «Audzināšanas un mācību programmas bērniem vecumā no 1 līdz 6 gadiem, kuras bērnodarzi saņem jau šogad.

Latviešu valodu bērni apgūs visas vecākajās grupās.

Arī skolu un pirmsskolu iestāžu darbā viens no galvenajiem jautājumiem ir materiālās bāzes uzturēšana kārtībā un tās pilnveidošana. Latvijas PSR Valsts materiāli tehniskās apgādes komiteja līdz šim pietiekamā daudzumā nav piešķirusi būvmateriālu fondus, krāsu, sanitāri tehniskās, elektro-techniskās iekārtas, siferi utt. Sevišķi lielas grūtības izjūtam mēbeļu iegādē.

Sogad ekspluatācijā tiks nodota Jaunsilavas nepilnā vidusskola (ar 162 vietām), kā arī 27 dzīvokļu dzīvojamā māja Aglonas internātskolās un vidusskolās skolotājiem. Vārkavas skola — bērnodarzs (45 vietas).

PREIĻU RAJONA TAUTAS IZGLĪTĪBAS NODAĻA

Skolotāju atestācijas rezultāti

- Pavasarī rajonā notika skolotāju atestācija. Bija izveidotas komisijas, kuras iepazinās ar skolotāju veikumu skolēnu mācīšanā un audzināšanā, ar paveikto mācību kabinetu pilnveidē, piedalīšanos sabiedriskajā darbā. Pamatoties uz skolu vadītāju raksturojumiem un komisijas lēmumu, tika spriests par skolotāju atbilstību ieņemamajam amatam.

Vairāk nekā 300 skolotājus, kuri tika atestēti un atbilst ieņemamajam amatam, ieteica apbalvošanai. Bija arī rekomendācijas iestāties vai pabeigt pedagogiskās augstskolas, apmeklēt kvalifikācijas celšanas kursus vai uzlabot mācību un audzināšanas darbu.

Pašlaik republikā izstrādā jaunu pedagogisko, zinātniski metodisko un pārvaldes darbinieku atestācijas sistēmu. Tajā paredzēts: ja pieņemts lēmums, ka darbinieks neatbilst amatam, tad tas var būt par pamatu viņa atbrīvošanai no ieņemamā amata vai pārcelšanai zemākā amatā bez kādiem citu komisiju vai pārvaldes orgānu lēmumiem. Atbilstoši atestācijas lēmumam paredzēts noteikt arī nākamās algas tarifa likmi. Paredzēta Goda nosaukuma piešķiršana.

Ar rajona tautas izglītības nodaļas vadītāja pavēli, kuru apstiprināja republikas Tautas izglītības ministrija, astoņiem skolotājiem piešķirts nosaukums «Skolotājs — metodists». Tie ir: Maija Krūčiņa, Vjačeslavs Morozs, Eleonora Bleive, Lilija Livmane, Marta Binduka, Janīna Vilmane, Janīna Vaivode, Elizabete Belousova.

Pirmsskolas mācību iestādēs diviem audzinātājiem piešķirts nosaukums «Audzinātāja — metodiste» — Janīnai Surguntei un Valentīnai Gavarei.

Nosaukums «Vecākais skolotājs» piešķirts 24 pedagogiem: Gaiņai Višņakovai, Olgai Maračkovskai, Pēterim Brodušam, Irēnai Jeršovai, Anastasijai Vilcānei, Kazimīram Anspakam, Vinetai Valainei, Evaldam Kalvānam, Katrīnai Podoprigorovai, Raisai Rudzātei, Ludmilai Lipinikai, Annai Ceirānei, Ivanam Andrejevam, Lūcijai Uzulīnai, Lūcijai Ondzulei, Valentīnai Adamovičai, Valentīnai Bordanovai, Jefrosīnijai Leonovičai, Monikai Kivlenieci, Zentai Ancānei, Praskovijai Vilmanei, Ritai Udovskai, Matronai Katlerovai, Ivanam Oleņikovam.

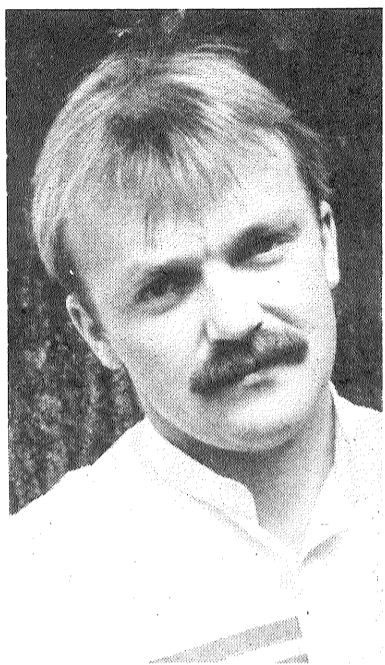
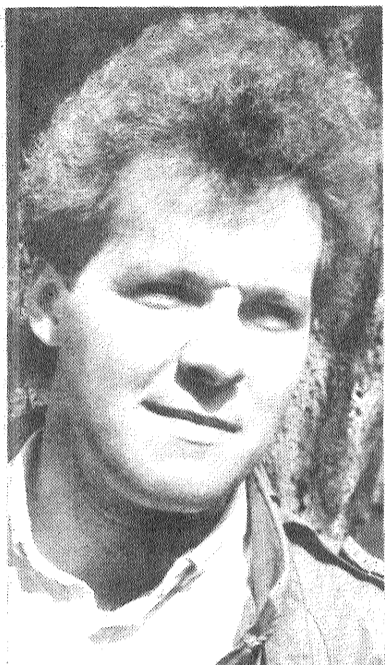
Skolotāji, kuriem piešķirts nosaukums, aktīvi iesaistās metodiskajā darbā — sniedz atklātās stundas, gatavo referātus un ziņojumus, dalās darba pieredzē.

- Apsveicam minētos skolotājus ar augstu viņu darba novērtējumu! Lai pietiek spēka un enerģijas turpmākajiem pieciem gadiem (skolotāju atestācija notiek vienu reizi piecos gados)!

M. VOLKOVA,

rajona atestācijas komisijas locekle

RĪT — ZINĪDU DIENA RĪT — ZINĪDU DIENA

ATTELOS (no kreisās): Andrejs Zagorskis, Romans Petrovs un Inīta Eiduka.

J. SILICKA foto

Un atkal pirmā skolas diena: šoreiz — skolotāja krēslā...

● Inīta, Andrejs un Romans jau «iestrādājušies» savā pirmajā darbavietā. Kopš augusta viņi ir jaunie pedagogi. Inīta Eiduka strādās Preiļu 1. vidusskolā, Andrejs Zagorskis — Jaunaglonas 58. arodvidusskolā, Romans Petrovs — Preiļu 2. vidusskolā.

Sava pirmā mācību gada priekšvakarā palūdzu jaunus pedagogus iepazīstināt ar sevi un atbildēt uz dažiem jautājumiem. Kas pamudināja kļūt par pedago-

gu, atgriezties sava rajona skolās? Ar kādām iecerēm uzsākat darba gaitas? Vai institūtā iegūto zināšanu pietiek, lai ar mierīgu prātu varētu nostāties klases priekšā un teikt: «Iepazīsimies. Es esmu jūsu jaunais skolotājs!» Vai jums klasē būs savi mīļi? Kāds ir jūsu vaļasprieks un vai to centīsieties nodot saviem skolēniem? Kas visvairāk uztrauc, no kā baidāties? Vai uzreiz nevēlaties strādāt vadošā darbā?

INĪTA EIDUKA — Preiļu 1. vidusskolas jaunāko klašu skolotāja:

— Pēc Preiļu 1. vidusskolas beigšanas iestājos Liepājas Pedagoģiskajā institūtā, lai iegūtu pamatskolas pedagoga metodika profesiju. Tiesa, sākumā biju domājuši mācīties mūziku, bet nu esmu jaunāko klašu skolotāja. Mūzika būs mans vaļasprieks.

Preiļu 1. vidusskola ir mana skola. Studentu brīvdienās kopā ar Preiļu bērniem strādāju LOTOSos. Skolā man izrādā lielu pretimnākšanu. Liekas, tieši jaunāko klašu pedagogu kolektīvs ir ļoti draudzīgs. Vecākie biedri palīdz sagatavoties pirmajam darba gadam.

Ko es visvairāk gaidu? Istabīnu. Sākumā kaut nelielu. Bet man patēica, ka nebūs, jo, lūk, māte dzīvojt Preiļos...

Laikam, man būs audzēkņi, kuri simpātizēs vairāk, bet nekādā gadījumā es to viņiem nelikšu apjaust. Institūts ir pilnībā sagatavojis darbam, bet audzināšanas prasme vēl jāapgūst. Centīšos. Visvairāk baidos no vecākiem. Ļoti gribētu, lai manā klasē būtu enerģiski bērni. Tādus, varbūt, grūtāk audzināt, bet vieglāk virzīt, ieinteresēt. Ja gadsies neveiksmes vai, varbūt, vēl kas tam līdzīgs, prasišu padomu vecākiem biedriem. Man liekas, ka katrā skolā ir pedagogi, kas palīdzēs izķepuroties no neveiksmēm. Šādās reizēs centīšos nepalikāt viena.

ANDREJS ZAGORSKIS — Jaunaglonas 58. arodvidusskolas fizikas pasniedzējs:

— Ievirzi pedagoga profesijā guvu Preiļu 1. vidusskolā. Mācījos klasē ar matemātikas un fizikas novirzienu, tāpēc arī fakultātes izvēle Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā nebija nejausība. Skolā bijām arī pedagoģijas klase.

Ir dažādi iemesli, arī sagādīšanās, kāpēc izvēlējos Jaunaglonu. Ja ir ģimene, tad jādomā arī par to, kur dzīvot un lai arī dzīvesbiedrei būtu darbs pēc profesijas (viņa arī ir fiziķe matemātikē). Pedagoģiskās prakses laikā strādāju Jaunaglonā.

Nē, nedrošības vai bailu sajūtas par to, kā mācīšu fiziku, nav. Laikam jau domāju par to, kā humanitarizāciju pielāgot arī fizikas stundām. Starp citu, mana diplomdarba temats bija — kā daiļliteratūru izmantot fizikas stundās.

Es negribētu, lai mani audzēkņi fiziku iekā (un daudziem tas noteikti būs grūti), bet mēģināšu atrast piekārēna punktu, kā viņos radīt interesi par šo priekšmetu. Jā, te ir specifiska skola, ar savdabīgu, varbūt, pat tīri nesimpātisku mācību programmu. Audzēkņiem lielākoties ir tikai priekšzināšanas 7. klases līmenī, bet mācību programma, kas nāk no «augšas», ir tīrais izsmiekls. Negribētos pieturēties pie tādiem šampiem. Un vispār — man ne īpaši gribētos, lai programmai punktu pieliek no «augšas». Tam, kas māca priekšmetu, jāļauj pašam tikt galā ar to un izlemt, ko attiecīgās specialitātes audzēkņiem mācīt no fizikas vai no cita priekšmeta.

Mans vaļasprieks ir tūrisms. Ja būs iespējams, centīšos ieinteresēt arī savus audzēkņus. Jaunaglonā jau ir daudz sporta sekciju, arī skolas vadība īpaša interese par sportu.

Arī es negribētu kaut kādā nelīgā situācijā palikt viens. Taču allaž skolās ir un būs kāds gaišs prāts... Bet vispār — tādā momentā daudz nevar nēmt galvā.

Es nedomāju, ka esmu gatavs kļūt par kaut kādas skolas direktoru, ko man piedāvā rajona tautas izglītības nodala. Vispirms vaļag ieņū specialitāti, iegūt pieredzi. «Iestiegot» vadītāja krēslā, var zaudēt darba prieku vispār. Dzīvosim, redzēsim, bet pagaidām strādāšu par fiziku.

ROMANS PETROVS — Preiļu 2. vidusskolas fizikultūras skolotājs:

— Mācoties Preiļu 2. vidusskolā, citīgi trenējos sešus gadus. Līdzās bija fizikultūras skolotājs, treneris. Redzēju viņu darbu un nācu pie pārliecības, ka arī mana profesija būs fizikultūras skolotājs. Un, lūk, esmu savā dzimtajā skolā, kur avārijas stāvoklī ir sporta zāle, nav stadiona. Ja rajona

atrādīs līdzekļus, varbūt mēs — divi fizikultūras skolotāji — arī sakārtošim stadionu. Sola celt jaunu sporta zāli. Jācer, ka drīzumā skola varēs izmantot rajona sadzīves pakalpojumu kombināta pirts peldbaseinu.

Skola ir liela. Skaidrs, ka iesaistīt visus bērnu āpusklases sporta nodarbībās nav iespējams. Jāmēģina ieinteresēt vecākus, kuri vadītu sporta sekcijas. Fizikultūru mācīšu 6., 7. un 8. klasēs. Es gribu strādāt tā, kā mācījos un kā mani mācīja. Lai mani skolēni tiek līdz Vissavienības sacensībām.

Mana aizraušanās — fotografēšana.

Man nav bail, ka saņemšu kādu belzienu no «augšas». Man bail no tā, ka sitīs no «sāniem». Es domāju klašu audzinātājus, varbūt, arī vecākus, kuri dažkārt neatbalsta un neizprot fizikultūras nozīmi.

Sogad dažās klasēs paredzētas trīs fizikultūras stundas. Tas ir par maz. Fizikultūru vajag katru dienu.

Man nepatīk saorganizēti sporta pasākumi, kuri ir priekšsākumiem, slikti izreklamēti. Afīša nav reklāmai! Šāds pasākums bija šogad Fizikultūriešu dienā. Tas pats reitais atnācējs ne vienmēr lika pie sacensībām.

Par «vadošo» amatu. Man negribētos aiziet kaut kur un atstāt Preiļu 2. vidusskolā vienu savu bijušo skolotāju. Seit taču tik daudz darba. Ja kāds vēlas tendēt uz vadītāja «amatu», tad, manuprāt, tas jādarā jaunībā, iekams nav pārņēmtas sava vai kāda iepazīta «priekšnieka» vadības metodes.

Arī manai ģimenei vaļag dzīvokli vai pagaidām vismaz komnitiņu. Dzemēl nācās jau dzirdēt, ka varu dzīvot kopā ar vecākiem...

Jaunos skolotājus uzklaušija
A. ILJINA

AUTORES PIEBILDE. Kad šis materiāls bija jau sagatavots publicēšanai un nodots salikšanai tipogrāfijā, nejausi uzzināju (redakcijai par to neviens netika informējis), ka Romans Petrovs norīkots darbā par Riebiņu vidusskolas direktoru.

Vēlreiz par vēstures mācīšanu

Dažas atziņas un pārdomas

● Sodien, pārkārtošanās procesā, neviens mācību priekšmets neizraisa tik pastiprinātu sabiedrības un skolas interesi kā vēstures mācību priekšmeta pašreizējā koncepcija. Daudz ko mēs nezinājām, daudz bija noklusēts, vēl vairāk, apzināti tika radīti tā sauktie baltie plankumi atsevišķu jautājumu izgaismošanā. Vēsturi rakstīja pēc valdošo aprindu pasūtījuma, noklusēja un sagrozīja lielus noziegumus pret atsevišķām tautām, vēsturiskām personībām, notikumiem.

Pēdējos pāris gados daudz kas izgaismojies. Pamazām atveras arhivi, sabiedriskā doma un mūsu gaišākie prāti iestājas par nacionālās skolas izveidošanu, jo patiešām nevar būt viena, unificēta vēstures programma Tālajiem Austrumiem, Baltijai, Vidusāzijai utt.

Latvijas Tautas izglītības ministrija izveidojusi kompetentu vēsturnieku komisiju, autoru kolektīvs strādā pie vēstures jaunās koncepcijas radīšanas, jo līdzšinējā trūkumi vēstures mācīšanā nav pieļaujami.

Īpaši jāatzīmē, ka līdz šim skola deva tikai fragmentāras zināšanas Latvijas vēsturē (īpaši krievu mācībvalodas skolās), pavīrši tika apgūta novada vēsture. Līdzšinējās programmas nerādīja vienotu, sinhronu priekšstatu par cilvēces vēsturi, kurā PSRS vēsture būtu kā cilvēces vēstures sastāvdaļa.

Vēsture kļuvusi par ideju cīņas arēnu. Aplamas ir koncepcijas, piemēram, par kolektīvizācijas norisi, par 1939. un 1940. gada notikumiem Baltijā utt., sagrozot vēstures faktus. Novārtā bija atstāti kultūras vēstures jautājumi, vāji, pat izkropļoti atspoguļota personību loma, pieļauta to apzīmāta gloriifikācija. Visa vēstures mācīšana līdz šim bijusi pārlieku politizēta. Skolotājam trūkst mācīb līdzekļu, sienas karšu, kontūrkaršu, izdales materiālu. Vāja saikne starp skolu un pedagoģisko augstskolu.

Sobrid izvirzāmi šādi galvenie pamatuzdevumi:

- vēstures humanitarizācija (centrā tauta, cilvēks, personība);
- vispārējās sistēmas radīšana par pasaules vēsturi;
- skolēni iepazīstināmi ne tikai ar marksistiski leņinisko teoriju, bet arī ar citām filozofijas sistēmām, dodami vairāku uzskatu viedokļi;
- jāsniedz civilizācijas kultūras un cilvēces vispārējo sasniegumu vēsture;
- novērst atrautību no nesociālistisko valstu vēstures;
- vispirms audzināt savas Tēvzemes patriotus, neizvirzot atrauti no šī procesa internacionālo audzināšanu, kura bija saprasta aplami;
- devīngadīgajā skolā sniegt pamatzināšanas visos vēstures kursos, jo daži audzēkņi taču neiegūs vidējo izglītību, viņiem ir jāņem pamatzināšanas par visiem vēstures posmiem, jāiepazīst visi vēstures pamatjautājumi;
- vidusskolas klasēs vēstures kursu mācīt padziļināti.

Jaunā vēstures mācīšanas koncepcija paredz trīs variantus. Autoru kolektīvs (Daugavpils Pedagoģiskā institūta docenta Barkovska vadībā) izstrādājis 3 variantus un paredzējis atsevišķus izvēles kursus reliģijas vēsturē, kultūras vēsturē, ētikā.

Preiļu rajona vēstures skolotāju īpaši izveidota komisija, kurā ir pieredzes bagāti vēsturnieki — skolotāji Pizelis, Skromulis, Starovoičova, Šperga. Līvāne un citi — nolēma atbalstīt koncepcijas otro variantu un pa vasaru izstrādāja ieteicamo programmu 5. klasei. Šajā variantā ir paredzēta vispārējās vēstures un PSRS vēstures apguve vienotā plūsmā (paralēls izklāsts).

Paredzēti 3 cikli: I un II cikls — devīngadīgajai skolai, III cikls

— vidusskolai. Jau šogad, kur iespējams, mācīsim vēsturi 4. klasei (cilvēces pagātnē legendās un teikas). Izmantot pasaulē tautu legendas un teiksmas, mitoloģiju, austrumu valstu mitus, latvju dāmas, krievu bilinas, skandināvu varoneposus utt., sniegsim pārskatu par cilvēces pagātni.

Jau šajā mācību gadā esam sagatavojušies mācīt 5. klasē Latvijas un novada vēsturi. Vasaras mēnešos esam izstrādājuši rekomendējamo tēmu siku apdāri skolotājiem. Ceru, ka skolotāji un vecāki varēs atteikties no aplamās, tendenciozās un sarežģītās bijušās mācību grāmatas «Dzīvenes vēstures stāsti» 4. klasei. Nākošajos gados pakāpeniski pāriesim uz jaunām programām pārējās klasēs.

Vidusskolā, ceļot tās prestižu, padziļināti mācīs vispārējo vēsturi, PSRS un Latvijas vēsturi līdz pat mūsdienām. Devīngadīgā skola nems pašus fundamentālākos jautājumus no milzīgās vispārējās un PSRS vēstures vielas. Straujāk mainīsies notikumu sistēma, neatslābs skolēnu interese un uzmanība. Taču šogad 6. — 12. klases vēl vadīsies pēc 1986. gada programmas un 1988. gada pārējas programmas, ņemot vērā visus jaunākos ieteikumus un rekomendācijas.

Īpašu uzmanību pievērsīsim kultūras vēsturei. Latvijas un savā novada vēsturei. Veidosim arī fakultatīvus kursus. Skolās ir jāatrod iespēja palielināt stundu skaitu šim nolūkam. Vairāk balstīsimies uz tēmu integrēšanu (vēsture un kultūras vēsture u. c.) uz fakultatīvu un skolēnu patstāvīgo darbu rēķina. Nebaidīsimies no mums dotās «lielās brīvības», uz to mēs esam tiesīgi.

Mums pašiem, skolotājiem un vecākiem, jābūt ar savu ciešpārliecību, ka nevienas pasaules valsts vai tautas, to skaitā — PSRS, vēsture nevar būt izņēmuma stāvoklī vai norobežoties no pārējās pasaules vēstures. Saglabājot nacionālo, jāvirzās uz integrāciju. Vai tā nav trokšņa informācija — visās savienotajās republikās tik detalizēti kā līdz šim mācīt cariskās Krievijas vēsturi, ignorējot savas republikas un novada vēsturi un kultūru?

Gaidām jaunas programmas, grāmatas, mācību līdzekļus, uzskates materiālus. Pašlaik mūsu rīcībā ir mācību līdzeklis «Latvijas vēsture 4. klasei» (pēc vecās numerācijas), ko izstrādājis autoru kolektīvs Rīgas 69. vidusskolas skolotāja Odiseja Konstanta vadībā. Izglītības ministrija, daudzi skolotāji praktiski, daudzi vecāki atzinīgi novērtējuši šī mācību līdzekļa saturu, materiālu atlasu, vēsturisko objektivitāti. Taču ir izsludināts konkurss par labāko mācību grāmatu, kurā var piedalīties visi interesenti.

Ļoti daudz kas nacionālajā skolā atkarīgs arī no paša skolotāja erudīcijas, pilsoniskā godīguma, prasmes orientēties neskaitāmajās preses izdevumu publikācijās par vēstures tēmām.

Mums jāpasaka vēsturiskā patiesība, lai cik tā rūgta un nepatīkama būtu. Patiesība nav bīstama ne sociālismam, ne partijai un valstij.

V. MICĀNE,
rajona vēstures skolotāju metodiskās apvienības vadītāja, Riebiņu vidusskolas skolotāja

● Noslēgusies Latvijas PSR bērnu un jaunatnes 42. spartakiāde. Kopvērtējumā mūsu rajona jaunie sportisti savāca 3611,06 punktus un ierindojās III grupā 10. vietā. Šīni grupā sacenšas 14 vājākie lauku rajoni.

FIZKULTURĪESU DIENAI vēltitaja apskatā laikraksta «Leņina Karogs» korespondente A. Iljina salīdzina šos rezultātus ar pagājušā gada (tas ir — 41. bērnu un jaunatnes spartakiādes) rezultātiem, kad rajona izlases komandas attiecīgajā grupā ierindojās 4. vietā, un nonāk pie pesimistiska secinājuma, ka rezultāti krietni pasliktinājušies. Negribu taisnoties. Un tomēr es to neuzskatu par katastrofālu lejupslīdi. Kāpēc? 1987. gadā mūsu rajona komanda starp 14 rajoniem bija 9. vietā, 1986. gadā — 12. vietā. Tieši šīni diapazonā rajona skolēnu izlase arī atrodama kopvērtējuma tabulās pēdējos gados. Jā, ir bijuši labāki laiki. Kā un kāpēc mēs pie tādām rezultātiem esam nonākuši, par to varbūt citreiz.

Kas attiecas uz pagājušā gada augšuplēcieni, tad, manuprāt, tas drīzāk ir izņēmums nekā likumsakarība, un par to jāpateicas vieglatlētu sekmīgajam startam. Pērn no 2678,8 punktiem 1726 deva tieši vieglatlēti, kuri izcīnīja 13 spartakiādes medaļas. Punktu summu pa gadiem gan nevaram salīdzināt, jo to skaitīšanas sistēma mainās gandrīz katru gadu.

Si gada spartakiādes nolikumā galvenā atšķirība bija tā, ka salīdzinoši vairāk punktu varēja iegūt sporta spēlēs. Mūsu rajonam tas it kā bija izdevīgi, jo republikā nav otras tādas bērnu un jaunatnes sporta skolas, kur tiek kultivēti triju sporta spēļu veidi: futbols, basketbols un volejbols. Lai gan veiksmīgi startēja basketbolistes (vidējā grupā 5. vieta republikā) un par ļoti labu jāuzskata jaunākās grupas volejbolistu rezultāts (7. vieta), augstu vietu kopvērtējuma tabulās ar to vien nespējam nodrošināt. Vai nu vairs jāprāto, ka bez sporta spēlēm rajonā nepieciešams attīstīt arī citus sporta veidus, sevišķi — individuālos.

Mums par labu nenāca arī tas, ka šogad — bezsniega apstākļos — nenotika republikas spartakiāde slepošanā, un treniņos uzkrāto meistarību nevarēja parādīt Aglonas un Riebiņu slēpotāji. Diemžēl, apkopojot ziemas posma sacensību rezultātus, mūsu rajons bija vienīgais republikā, kura kontā bija 0 punkti. Nevienu punktu nespēja dot arī orientieristi, tas pats — «Cerību startos» vidējā grupā pilsētu skolām.

Tā pirms 42. bērnu un jaunatnes spartakiādes finālsacensību sezona Rīgā kopvērtējuma tabulā (skat. «Sports» 28. jūn.) Preiļu rajons starp 14 rajoniem atradās 11. vietā, Lietas labā ko darīt vairs varēja tikai vieglatlēti un dambretisti, kuri vienīgi piedalījās finālsacensībās. Precizitātes labad jāmin, ka šīni tabulā vēl nebija ieskaitīti futbolistu izcīnītie punkti, lai gan mūsējie savas spēles jau bija beiguši, jo finālturnīrā neiekļuva. Pa visām trim vecuma grupām futbola komandas kopā savāca 570 punktus. Bet vairāk vai mazāk veiksmīgi startēja kaumiņu rajonu skolēnu izlases komandas izņemot Rēzeknes un Jelgavas rajonu komandas), kuras mēs cerējam pieveikt.

Dambretisti 13 komandu konkurencē izcīnīja 9. vietu jaunākajā grupā (50 punkti) un 13. vietu starp 14 komandām vidējā grupā (20 punkti). Protams, šie punkti praktiski neko izmainīt nevarēja.

Pirms vieglatlētu cīņām Rīgā komandu stāvoklis jau bija apmēram skaidrs. Veiksmes gadījumā,

tas ir — ja vieglatlēti spētu savākt 1500 punktus, kopvērtējumā varetu cīnīties par 8. — 9. vietu ar Daugavpils un Valkas rajonu izlases. Pārejās komandas jau bija neaizsniedzama attālumā. Minimālais uzdevums bija nenokrist zemāk par 10. vietu. Tā bija teorētiski, bet praktiski spējam savākt likai 1090 punktus. Kopvērtējumā — 10. vieta, 170 punktus zaudējot Valkas rajonam.

Tuvāk pakavēšos pie vieglatlētu startiem. Trīs mūsu labākie juniori

Gan trīs, gan piecu kilometru distancēs piektais finišēja Aglonas internātskolas audzēknis Imants Saharovs. Viņa rezultāti — attiecīgi 16:47,3 un 9:30,6. Piektais bija arī mūsu jaunais diska metējs Edgars Upenieks, kurš tagad trenējas Murjāņu sporta internātskola (42,70).

Vecākās grupas jaunieši un juniori savāca 616 punktus, kas deva 9. vietu starp 30 komandām (šeit visu grupu komandas startē kopā: gan rajonu, gan pilsētu, gan Rīgas). Pērn šajā grupā mums bija 632 punkti un 8. vieta. Pagājušajā gadā 206 punktus savāca arī jaunieši un izcīnīja 20. vietu. Šogad komandu nemaz nevarējām izveidot, jo jauniešiem nav

vienaldzīgs, tikmer par rezultātiem runāt bus grūti.

Piedevām saslīma vēl Elmārs Kozlovskis. Un tā nācās samierināties ar punktiem, ko izcīnīja jaunie solotāji. Vladislavs Melnikovs (sudraba medaļa), kurš 5 kilometrus nosoloja 26:09,3 min. Arī, starp citu, tikko piecelies no slimības gultas. Šajā distancē ceturtais bija Aigars Salenieks, bet Staņislavs Melnikovs — sestais, Guntis Glušņonoks — astotais. Punkti (146 — zēniem, 66 — meitenēm) ar iepriekšējo gadu nav salīdzināmi, jo tad visi vidējās grupas dalībnieki startēja specializētajā daudzciņā.

Jaunākajā grupā bija vislielākā komanda. Tā savāca 260 punktus

Neiztika arī bez neveiksmēm. Inese Gaiduka nespēja izcīnīt punktus šķēpa mešanā, bet mūsu lielāka cerība — Edgars Erts no Galēnu astoņgadīgas skolas — uz sacensībām neatbrauca vispār.

Domāju, ka lasītājiem būs interesanti uzzināt, kā vieglatlētiskā savakto punktu skaits sadalās pa skolām. Livānu 1. vidusskolas audzēkņi — 272 punkti, Preiļu 2. vidusskola — 170 punktu, Preiļu 1. vidusskola — 82 punkti, Aglonas internātskola — 78 punkti, Livānu 2. vidusskola — 44 punkti. Pārejos punktus deva mūsu rajona skolēni, kuri mācās Murjāņu sporta internātskolā vai republikas augstākās sporta meistarības skolā (Arnolds Smeiksts).

Ko lai piebilst? Arvien jūtāmāku ieguldījumu rajona skolēnu izlases sekmīgā startā dod Aglonas internātskola (direktors A. Puzo, fizikultūras skolotājs Andris Tuļs). Ļoti viesmīlīgi mūs uzņēma un treniņnometni izmīlināja Aglonas vidusskola, par ko esam pateicīgi direktora vietnieciņai mācību darbā I. Leonovai. Nedrīkstam sidzēties arī par līdzekļu trūkumu. Ziemas periodā bija organizēta treniņnometne Stučkā. Vasaras sākumā — Liepājā. Ar līdzekļiem palīdzēja rajona Tautas deputātu padomes izpildkomiteja.

Ne jau no vuglas dzīves mēs braukājam pa pasauli. Treniņus uz vietas praktiski nav iespējams. Diemžēl pēdējā treniņnometne iznāca nedaudz sasteigta, pierūka arī naudas sportistu ēdināšanai. Tieši izskirīgajā brīdī grībējās lielāku palīdzību sagaidīt no spartakiādes orgkomitejas. Tikai vienreiz (rudeni) notika orgkomitejas sēde. Visinaz es vairāk netiku aicināts. Arvien biežāk šķīta, ka šis startis vajadzīgs pāris cilvēkiem, bet pārējiem — tikai kāda ķeksiņa dēļ atskaitēm.

Jūsmošanai šogad tiešām nav pamata, bet pārliekam pesimismam — arī nē. Salīdzinot rezultātus visās trijās vecuma grupās, jāsaka — nostartējam sliktāk, lai gan rajona izlasi tomēr nenogremdējam līdz tabulas pašām beigām. Bet nebijām arī īsti cēļāji augšup. Sportā prognozēt neveiksmes ir daudz vienkāršāk nekā uzvaras. Un konkrētajā gadījumā neveiksmeni ir vairāk likumsakarību nekā atsevišķu objektīvu iemeslu, apstākļu sakritības vai nejaušību. Starp šīm likumsakarībām visspilgtāk, manuprāt, izdalās kadru un bāzes trūkums. Trenera darbu atstājais, aiziedams uz skolu un nododamies sabiedriski politiskai darbībai, Edgars Mukāns. Pamatarbā uz skolu aizgājis Aleksandrs Iljins.

Trenera darbs nav no pateicīgajiem. Turklāt vēl šī lielā noslogotība. Nav brīvdienu. Vasarā sacensības, treniņnometnes. Un kur vēl rūpes par inventāru, bet mūsu apstākļos — arī par sporta bāzi. Un tas viss — par niecīgu algu, kura, kā mēs šodien sakām, nenodrošina iztikas minimumu.

Par treniņbāzēm vispār nebūtu vērts runāt. Vismaz vieglatlētiskā tās no gada uz gadu pasliktinās, lai gan solījumu un diskusiju bijis bez gala. Man šķiet, ka visam punktu pielika b. Mihailovs, kad vienā no intervījiem «Leņina Karoga» korespondentei nonāca pie «dzīlas» domas, proti — stadionu Livānos nemaz nevajagot, jo pietiekot ar atsevišķiem sektoriem. Tas man atgādina pazīstamo fabulu par lapsu, kura, izsnaikstījusies pēc vīnogu ķekariem, bet, tos aizsniegt nevarējama, dodas prom skaļi sūkstīdamās, ka vīnogu jau viņai nemaz negriboties, jo tās esot skābas! Ko te vēl lai piebilst?

J. LAZDĀNS, vieglatlētikas treneris

Skolēnu spartakiādes rezultātus analizējot

● ATTEĻA: republikas bērnu un jaunatnes spartakiādes sudraba medaļas ieguvējs Vladislavs Melnikovs.

— Jānis Māsāns, Normunds Ivāns un Arnolds Smeiksts šajā laikā bija Doneckā IV Vissavienības jaunatnes sporta spēlēs republikas izlases sastāvā. Startēja visumā veiksmīgi. Arnolds pirmoreiz izpildīja sporta meistarkandidāta normatīvu 400 metru barjeršķrējienā — 54,12. Jānis un Normunds šo normatīvu savās disciplīnās bija izpildījuši jau mazliet agrāk. Tik reprezentīvās sacensībās mūsu rajonu pirmoreiz pārstāvēja trīs sportisti, kuri starp saviem vienaudžiem ir pirmie Latvijā. Un tomēr punktu varēja būt vairāk, ja viņi startētu Rīgā. Klāt nāktu piecas vai sešas medaļas, kas komandas pūrā lieti noderētu. Kompensācijai mums ieskaitīja tikai vidējo punktu skaitu par startu Doneckā, bet punktus nācās vākt pārējiem dalībniekiem.

Kopā ar vecākās grupas jauniešiem šogad sacentās 60 jaunie vieglatlēti no ASV. Organizatori centās, lai šīs sacensības būtu īsti svētki. Ar nelieliem izņēmumiem tas arī izdevās. Ne vēlti amerikāņi solās atbraukt arī nākošgad.

Kā tad šīni starptautiskajā sabiedrībā izskatījās mūsējie? Tiri labi. Sudraba medaļu izcīnīja Ilvars Bečs 2000 metru kavēkļu skrējienā — 6:15,1. Desmit kilometru soļošanā 4. vieta Livānu 1. vidusskolas skolniekam Vjačeslavam Grigorjevam — 57:02,6.

sagatavotas tādā līmenī (vismaz II sporta klase).

Vidējās grupas meitenes gan startējušas labāk, tas ir — no 36. vietas pērn pakāpušās līdz 25. vietai šogad. Visveiksmīgākā bija Preiļu 2. vidusskolas skolniece Iveta Kaluga diska mešanā — 26 m 66 cm. Tas viņai nodrošināja piekto vietu. Preiļu 1. vidusskolas vieglatlēte Inā Znotiņa dūšīgi skrēja 100 metrus priekšsacīkstēs, uzrādot ceturto labāko rezultātu (12,8 sek.), diemžēl finālā spēka resursi bija izsmelti un nācās samierināties ar 7. vietu. Personīgo rekordu tāllēšanā, kur bija 40 dalībnieces, uzlaboja Jolanta Cernihoviča no Aglonas internātskolas — 4 metri 78 cm un spēja ierindoties starp 16 labākajām tāllēcējām, dodot punktus komandai.

Lai gan vidējās grupas zēni ierindojās augstāk par meitenēm — 21. vieta, gaidīts bija vairāk. Jau sagatavošanās posmā doties ne uz treniņnometnēm Liepājā, ne tepat Aglonā nebija pierunājami ne Ilmārs Vjake no Rožupes astoņgadīgās skolas, ne Andrejs Nevedomskis no Preiļu 2. vidusskolas. Neizdevās viņus pierunāt braukt arī uz sacensībām Rīgā. Tas gan skumji, bet treneris skolā bieži vien ir lūdzēja lomā. Kamer savas skolas un rajona sportiskais gods republikas skolēnu spartakiādē skolu kolektīviem būs

un ierindojās 26. vietā starp 34 komandām. 1988. gadā — 428 punkti un 22. vieta. Mazie sacentās daudzciņā (specializētā priekš katras disciplīnu grupas). Vislabāk veicās Preiļu 2. vidusskolas vieglatlētēm. Alai Rimšaj — 10. vieta solotāju daudzciņā, bet viņas draudzene Lidijai Sunikai — 10. vieta lodes grūdeju daudzciņā.

Arī šajā vecuma grupā zēni bija veiksmīgāki. Jevgeņijs Smirnovs no Livānu 2. vidusskolas izcīnīja 7. vietu lodes grūdeju daudzciņā (60 m skr. — 9,3, lode (4 kg) — 8,82 m, disks (1 kg) — 25,06 m). Dmitrijs Kirilovs no Preiļu 2. vidusskolas izcīnīja 8. vietu tāllēcēju daudzciņā (60 m — 8,5 sek., tālums — 4,57 m, 60 metru barjerskr. — 10,5). Valdis Smits no Livānu 1. vidusskolas bija devītais 400 m skrējēju konkurencē. Šis pat skolas audzēknis Valdis Klaužs bija vienkāršs starp diska metējiem, bet Jurgis Kalvāns — sprinteru konkurencē izcīnīja 15. vietu. Ieskaites punktus deva vēl Igors Ļedovskis no Preiļu 2. vidusskolas.

Visvairāk punktu zēni guva, apvienojoties 4x100 metru stafetē. Tikai pieredzes trūkums un nenoslīpētā stafetes maiņa nelāva tikt pie medaļām (dalīta 6. — 8. vieta). Līdz 3. vietai pietrūka nepilnas sekundes.

● UZMANĪBU: BEZSAIMNIECĪKUMS!

Ko aprokam zemē?

«Skat, godīgais atradies! Nem lāpstu un roc, ja tāds esi!»

Roberts apstulba. Labi, pasūtītu viņu buldozerists «kaut kur tālāk», — tas būtu pats par sevi saprotams. Bet, ka jēdziens «godīgais» līdzinās lamu vārdam, viņš nespēja iztūret. Un piezvanīja redakcijai.

— Nav iespējams vienaldzīgi noskatīties, kā aizlāj

postā mantu. Es, vienkāršs strādnieks, nevaru dabūt dažus māsu cementa saimniecības ēkas būvēšanai, bet te betona apmales aprok zemē, — ar sašutumu stāsta R. Lubāns, Jēkabpils autobusu parka filiāles autovadītājs.

Viņš dzīvo Preiļos, Leņina ielā 4. Tur, kur rajona apvienība «Lauktechnika» būvē siltumtrasi uz pilsētas

katlu māju. Darbs, bez šaubām, vajadzīgs, un irnieki, to saprazdami, ir samierinājušies ar radītajām neērtībām, kaut gan pie viņu mājas kādreiz iekoptais zemes stūrītis tagad atgādina karalauku. Bet neertības paciest ir vērts, jo iedzīvotāju apgāde ar karsto ūdeni tikšot garantēta.

Kāda būs šī garantija, to īsumā pastāstīja vecākais darbu vadītājs Nikolajs Jerofejevs. Un pilsētas un rajona vadītājiem, apvienoto katlu māju un siltumtīklu direkcijai vēltīja ne jau cildinošus izteicienus. Jo viņa

vadītājiem strādniekiem nu jau otro reizi vajadzēs demontēt samontēto. Redziet — kādam «augšā» reizi par reizi ienāk prātā gaiša doma, ka ne tā diametra caurules ieliktas. Bet kas attiecas uz trases pārsegšanu, tad darbu vadītājs nepieciešamos izstrādājumus pats personīgi «izsita» ceļu būvmateriālu 4. cehā, kaut gan tie uzņēmumam nebija ielānoti izgatavot. «Vārdu sakot, nodarbojamies ar caurumu lāpšanu.» ne bez rūgtuma konstatēja N. Jerofejevs.

Diemžēl, tā tas ir. Tikai caurumus arī ir jālāpa prā-

tīgi. Apmāles — tā ir tikai puse nelaimes (kaut gan personīgi pārliecinājos, ka kopā ar sasīstajām aprok arī nebojātas). Bet tas, kas šeit notika pirms dažām nedēļām, pilnīgi varēja beigties traģiski. Tikai laime lāva diviem jauniem puisiem tikt sveikā ar dažāda smaguma traumām. Pie iespaidīgā dziluma tranšējās, kurā samests daudz cauruļu, nebija ne iezogojuma, ne brīdinājuma zīmes. Un puisi, vizinādamies ar velosipēdiem, iegāzās bedrē. Domāju, kvalificēt to var viennozīmīgi — noziedzīga nolaidība.

Ko tad, dārgie biedri, mēs tik nepardomāti cenšamies aprakt zemē? Betona stabilitātes, kuru svārs ir 50 kilogrami? Ne tikai. Iespējams, tas būs asi teikts, bet zem bieza zemes slāņa mēs aprokam savu pilsoņu un strādnieku sirdsapziņu. Un valsts naudu arī. Un tad rūgti raudam, kā jau tas bēres pieņemts, ka tā mums nav un šitā mums nav. Un nebūs arī, iekams nepārtrauksim apvainot viens otru... godīgumā.

I. KOROLOVA

Taisnība ir mūsu pusē

Si gada 26. augusta vakarā mēs visi bijam liecinieki Centrālās televīzijas pārraidītajam PSKP CK paziņojumam par notikumiem Baltijā. Trūkst vārdu, lai izteiktu savu sašutumu attiecībā uz meliem, izkropļojumiem, demagoģiju un draudiem, kas izskanēja šajā raidījumā. Manā skatījumā šis paziņojums sasauca ar to ultimātu, ko Staļina klike 1940. gadā iesniedza neatkarīgās Latvijas valdībai.

Paziņojumā tiek iesplauts divselē trim nelielajām Baltijas tautām. Tiek apvainoti visi tie krievi, baltkrievi, ukraiņi, moldāvi, poļi un citu tautību pārstāvji, kuri kopā ar latviešiem, lietuviešiem un igauņiem tautām 23. augustā sādēvās rokās uz Baltijas ceļa.

Paziņojuma mērķis ir skaidri redzams. Galvenais ir iedzīt bailes, jo tieši bailes ir administratīvi komandējošās, prettautiskās sistēmas un impēriski domājošo administratoru varas pamats. Ja izzudīs bailes, arī sistēma būs lemta bojā ejai.

Otrs mērķis ir pretstatīt latviešiem, igauņiem un lietuviešiem tautas citām tautām. Informācijas blokādes un izkropļošanas apstākļos to nav grūti izdarīt. Visa līdzšinējā nacionālā politika vairākas tautas jau novedusi līdz iznīcības robežai. Un paziņojuma

autori tagad grib būt krievu, ukraiņu, baltkrievu, ebreju un poļu aizslāvji, cenšas šīs tautas noskaņot pret latviešiem, igauņiem un lietuviešiem. Alkal, jau kuro reizi, tiek radīts kopēja ienaidnieka tēls. Ja tas izdotos, sistēma varētu vēl kādu laiku pastāvēt. Bet kas būs pēc tam?

Trešais mērķis ir, izmantojot tā dēvētās interkustības, izraisīt nekārtības Baltijas republikās, lai varētu šeit ieviest īpašo režīmu. Šī režīma apstākļos būtu iespējams izvērst represijas pret progresīviem cilvēkiem.

Tāpēc aicinu visus godīgos cilvēkus, neatkarīgi no tautības, izteikt savu protestu pret minētā paziņojuma provokatorisko raksturu. Mums visiem šodien jābūt tikpat vienotiem, kā tiem miljoniem cilvēku, kas 23. augusta vakarā bija sādēvušies rokās uz Baltijas ceļa. Ir pienācis tas brīdis, kad katram atsevišķi un visiem kopā jānodrošina pretspārs reakcijas spēkiem, kuri tiko aplāpēt demokrātijas un atklātības attīstību Baltijas republikās. Atlicināsim minūti laika, lai uzrakstītu dažas rindīņas, izteiktu savu protestu un nosūtītu to PSKP CK un Vissavienības centrālajiem preses izdevumiem. Mūsu vēsture ir pārāk pamācoša, lai mēs atlautes tagad klusēt. Būsim vienotil Taisnība ir mūsu pusē.

E. MUKĀNS,
Latvijas Tautas frontes Domes loceklis

KOMENTĀRA VIETA. LTF Domes loceklis E. Mukāns izsaka savu personisko viedokli par PSKP CK paziņojumu. To var pieņemt, to var apstrīdēt. Un lasītāji, acimredzot, to arī darīs. Jo būtu naivi cerēt, ka mūsu sabiedrībā, kur šobrīd pastāv pilnīgi polāri uzskati, visi domātu vienādi.

Arī man šis paziņojums liekas neobjektīvs un apvainojošs. Un jo sevišķi nav pieņemama terminoloģija, kas tajā dominē, tie nepārprotamie ultimātie «norādījumi», kā mums dzīvot. Un vēl. Vai var apvainot ekstrēmismā un nacionālismā visus tos neskaitāmos cilvēkus tūkstošus, kas nostājās uz Baltijas ceļa? Tad jau ekstrēmismā jāapvaino veselas tautas. Procesiem, kas šobrīd norit Baltijā, ir daudz dziļākas saknes. Bet visu izskaidrot tikai ar ekstrēmismu un nacionālismu — tā ir pārāk vienkāršota un vienusīga pieeja.

Un tomēr — lai kāda būtu mūsu katra personiskā attieksme pret šo paziņojumu, galvenais tagad ir neļaut valū emocijām, lieki nesasināt starpnacionālo spriedzi (ko konservatīvie spēki gaidīt gaida), bet gan saprātīgi, demokrātiski un apsvērti virzīties uz savu mērķi — suverēnu Latviju, par ko iestājas republikas iedzīvotāju vairākums.

P. PIZELIS

Borodinas muzejam — 150

Šogad no 3. līdz 7. septembrim leģendārajā Borodinas kaujas laukā notiks Borodinas muzeja 150 gadu svinības.

Tā vēsture sākās 1839. gadā, kad pie Rajevska batarejas pakājes ierīkoja akmens mājiņu, kurā apmetās uz dzīvi 1812. gada kara veterāni. Viņi kopa Borodinas kaujas varoņu kapus, uzturēja kārtību šajās vēsturiskajās vietās. Un vienlaicīgi vāca visu, kam bija kāds sakars ar 1812. gada 26. augusta kauju. Veterāni ierīkoja speciālu grāmatu, kurā ceļotāji, ieradusies Borodinas kaujas laukā, izdarīja savus ierakstus.

Oficiāli Borodinas muzeju atklāja 1903. gadā vienā no dzelzceļa stacijas telpām.

1912. gadā, kad atzīmēja Borodinas kaujas simtgadi, muzeju pārvietoja uz speciāli uzbūvēto ēku Borodinas lauka centrā. Muzejs tajā atrodas līdz pat šodienai. Tajā ir ne mazums interesantu eksponātu. Tie ir arheoloģisko izrakumu atradumi, krievu un franču armijas apbruņojums, formas tērpi, Borodinas varoņu portreti, ko veidojuši leģendārie mākslinieki, divu armiju pulku izvietošanas makets pirms grandiozās kaujas sākuma, kurā no abām pusēm bojā gāja desmitiem tūkstošu cilvēku. Viena no muzeja zālēm stāsta par 1941. — 1942. gada kaujām Borodinas laukā.

1961. gadā muzejam piešķīra Valsts muzeja — rezervāta statusu. Arī tagad tā platība ir vairāk nekā 100 kvadrātkilometri. Kur atrodas desmitiem pieminekļu, atjaunotie aizsardzības nostiprinājumi. Muzeja — rezervāta ansambli ietilpst arī Spasas Borodinas klostēris. Te tiek veikti atjaunošanas darbi. Jāveic ir daudz, bet ne mazums jau izdarīts.

Sakopta bijusi Jāņa baznīca. Tagad tā ir izstāžu zāle. Nesen te atklāja pastāvīgi darbojošos izstādi «1812. gada Tēvijas karš un krievu armijas ārzemju karaģāje-

ni lietišķajā un medaļu mākslā». Tajā izvietots vairāk nekā divi simti eksponātu. Te ir ne tikai dažādas medaļas, bet arī trauki, lakati, kas vēltīti Borodinas kaujas jubilejai. Viens no lakatiem, ko ražojusi angļu firma, datēts ar 1813. gadu. Uz tā satīriskā formā parādītas ainas no Napoleona dzīves.

Katru gadu ne mazāk par 500 tūkstošiem viesu no visām Padomju Savienības republikām un ārzemēm ierodas Borodinas valsts kara vēsturiskajā muzejā — rezervātā, kas glabā materiālus par valsts pagātni.

A. SERAFONOVŠ

ATTĒLOS: pie pieminekļa karavadonim M. Kutuzovam (aučsējais attēls) Gorkos; piemineklis Lietuvas leibģvārdes pulkam.

AUTORA foto

Paziņojumi

PERK rokdarbu grāmatas latviešu valodā un «Latvju rakstus». Telefons Rīgā: 291677. Rakstīt: 226009, Rīgā, Lauku ielā 3, dz. 59. K. Eņinai.

PREIĻU RAJONA PATĒRĒTĀJU BIEDRĪBU SAVIENTĪBAS SAGĀDES UN RAZOSANAS APVIENĪBA

iepērk atbilstoši nogatavošanās pakāpei brūklenes un dzērvenes. Par nodotajām ogām pārdod cukuru (par 10 kilogramiem nodoto ogu pārdod 3 kilogramus cukura).

RAJONA IEDZĪVOTĀJU ZINĀSANAI!

Septembrī veikalos pārdos: veļas pulveri uz talonu Nr. 3 un neizlietotajiem taloniem Nr. 2 un Nr. 1; tualetes ziepes — uz talonu Nr. 2, neizlietoto talonu Nr. 1 un taloniem bez numura.

Saimniecības ziepes pārdos uz neizlietoto talonu bez numura.

Izsniegtie taloni derīgi līdz 1989. gada beigām.

Patērētāju biedrību savienības valde

Līdzjūtības

Norimušas tēva rokas mīļās, Mūžīgs miers pār viņa seju klāts, Tomēr bērnos vienmēr tālāk dzīvos Nemirstīgs tā darbs un mīļais glāsts.

(Z. Purvs)

Skumju brīdī esam kopā ar Antonīnu Skrūzmani, no TĒVA atvadoties.

Līvānu PMK kolektīvs

Saņem, baltā zemes māte, Vienu, sirmu māmuli, Apšedz viņu silti, silti Savām smilšu villainēm.

(T. dz.)

Skumju brīdī esam kopā piederīgajiem, pavadot TEKLU VAIVODI pēdējā gaitā.

Kolhoza «Vanagi» kolektīvs

Cik gaidīti, cik grūti cilvēks piedzimst, Cik vienkārši, cik negaidīti cilvēks mirst.

(O. Vācietis)

Izsakām dziļu līdzjūtību Lūcijai Joničānei sakarā ar BRĀLA nāvi. Kažokādu fabrikas «Elektra» kolektīvs

Ilgus gadus dzirdi rīti Saucā darba dienu sākt, Bet nu zemes klēpi klusā Nogurušās rokas stāj.

(V. Rūja)

Izsakām dziļu līdzjūtību Jāzepam Ugainim sakarā ar TĒVA nāvi.

Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas kolektīvs

Pierimst soli, klusē dōma, Neskan mīļā tēva balss, Tikai klusa sāpe sirdi Ilgi vēl pēc viņa sauks.

(Z. Purvs)

Skumstam līdzī Bronīslavai Grabānei, viņas TĒTI smiltājā izvadot.

Līvānu būvmaterialu un konstrukciju kombināta kolektīvs

STATISTIKAS DATI rada bažas. 1989. gada pirmajā ceturksnī mūsu rajonā noziedzība pieaugusi par 44 procentiem salīdzinājumā ar to pašu periodu pagājušajā gadā.

Preiļu rajona izpildkomitejas iekšlietu daļas apsardzes nodaļa sargā tautsaimniecības objektus Preiļos un Līvānos. Un viens no galvenajiem mūsu darba rādītājiem ir zādzību novēršana apsargājamajos objektos. Tāpēc, salīdzinot triju gadu statistikas datus, jākonstatē, ka 1989. gadā strāpji palielinājušies noziedznieku centieni izdarīt zādzības apsargājamajos objektos. No 1986. gada līdz 1988. gadam apsardzes nodaļas vienības novērsa 5 — 6 zādzības gadā, turpretim tikai šī gada septiņos mēnešos vien novērsti jau septiņi tādi gadījumi.

Lūk, daži piemēri. 1989. gada 26. februārī plkst. 2 un 13 minūtēs Preiļu centralizētās apsardzes punkts saņēma trauksmes signālu no Preiļu restorāna. Notversanas grupa, ko vadīja milicijas vecākais leitnants K. Briška, ieradusies nozieguma vietā, aizturēja piecus nepilngadīgos, kuri bija iekļuvuši restorānā. 1989. gada 8. maijā plkst. 2 un 30 minūtēs, saņemusi trauksmes signālu, milicijas darbinieku grupa aizturēja pilsoni H. Ancānu, kurš bija iekļuvuši Līvānu restorānā un nozādzis konjaku. 1989. gada 21. jūlijā plkst. 21.01 atskanēja signāls no Preiļu

1. bērnodārza medicīnas māsas kabineta, kur milicijas majora N. Nages—Dukstenieka vadītā grupa aizturēja divus nepilngadīgos, kuri zaga medicīnas preparātus.

nobaidīja, un viņš bija spiests atteikties no sākotnējā nodoma. Huligānismu derētu iegaumēt: par tādiem «jokiem» ir noteikta kriminālatbildība.

Statistika uztrauc

● Vairākus gadu desmitus mūsu sabiedrībai nebija pieejami statistikas dati par noziedzības stāvokli un iekšlietu orgānu darbību. Pārbūve un atklātums pavēra slepenības aizkarus, un tagad katrs cilvēks, kuru interesē šīs problēmas, laikrakstos un žurnālos var izlasīt informāciju par noziegumu skaitu valstī un konkrētā republikā, par noziedzības dinamiku un struktūru, par noziegumu daudzumu, rēķinot uz 100 tūkstoš iedzīvotājiem.

Ir gadījumi, kad iereibuši cilvēki huligānisku motīvu vai kādu citu nolūku dēļ izdauza skatlogus veikalos un citos apsargājamajos objektos. Preiļos aizturēti divi pilsoņi, no kuriem viens izsita maizes veikala logu, bet otrs — logu autoostā.

Un pavisam nesens fakts. 1989. gada 22. augustā pagaidām vel nenoskaidrota persona plkst. 4.15 ar akmeni izsita Līvānu universālveikala audumu nodaļas skatlogu. Apsardzes nodaļas vienība, kura divu minūšu laikā ieradās objektā, ielaušanos veikālā nekonstatēja. Iespējams, ka tā laundari

Dažreiz, runājot ar vadītājiem, nācies dzirdēt, ka apsardzes uzturēšana ir ļoti dārgs priekšs. Jā, no vienas puses tā ir. Mēs esam saimnieciskā aprēķina dienests, savus štatus algojam no tiem līdzekļiem, ko mums pārskaita organizācijas un uzņēmumi par objektu apsargāšanu saskaņā ar līgumu. Bet ir arī otra puse — noziedzības pieaugums, arī — zādzību, kas šobrīd ir pirmajā vietā. Tāda ir realitāte. Tāpēc, varbūt, nav vērta žēlot rubli, kas izlietots socialistiskā ipašuma apsargāšanai, un uzskatīt to par pazaudētu, jo objektā, kas pieslēgts centralizētās

apsardzes pultij un aprīkots ar ugunsdrošības signalizāciju, ir lielāka garantija zādzību novēršanai.

Pašlaik, kā to rāda prakse, nav mazsvarīgu objektu, jo par deficītu kļūst arvien jauni un jauni preču veidi. Savas jaudas āpina kooperatīvi, iadējādi kāpinot arī noziedznieku «interesi» par savu darbošanos. Daudzas mūsu rajona organizācijas iegādājušās kompjūteru tehniku un videoaparāturu, ko ir mēģināts jau nozagt.

Joprojām tiek aizturētas personas, kas izdarījušas sīkas zādzības apsargājamos un neapsargājamajos objektos, 1988. gadā bija aizturēti 53 cilvēki, bet tikai šī gada astoņos mēnešos — jau 42. Acimredzama sīko zādzību pieauguma tendence. Minēšu tikai to uzvārdus, kuri aizturēti jūlijā un augustā. Lūk, šie garnadži: S. Matvejevs, T. Kūmelova, A. Pastare — agrofīrmas «Sarkanais Oktobris» strādnieki, N. Daukste un L. Boļšakova — Aglonas māizes cepuves strādnieces. Rajona tautas tiesa viņiem uzlikusi naudas sodu. Ja sīkā zādzība gada laikā izdarīta atkārtoti, likums paredz jau kriminālatbildību.

P. ŠCERBAKOVŠ,

Preiļu rajona izpildkomitejas iekšlietu daļas apsardzes nodaļas priekšnieks

Redaktors P. PIZELIS

LEŅINA KAROGS

● MŪSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, foto korespondents — 22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tipogrāfijā (Daugavpīlī, Valkas ielā 1). Izdevniecība tipogrāfijā (Daugavpīlī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105). Viena nos. Iespieldoksnē. Ofsetiespiedums. «Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens 14 303 eksemplāri (latviešu valodā — 10 057 eks., krievu valodā — 4 246 eks.). Indeks 68169. Pas. 1084.